

AKTUÁLNÍ INFORMACE

FARNÍ MŠE SV. PRO RODINY S DĚTMI

V pátek 9. prosince od 18.00 h bude v kostele další mše sv. zaměřená na rodiny s dětmi. Všichni farníci jsou vítáni.

Zkouška na rytmický doprovod mše sv. se uskuteční opět od 16.30 h v učebně na faře. Všichni, kdo si chtějí zazpívat či zahrát, jsou zváni.

V prosinci budeme ale rytmiku připravovat ještě jednou, a to na **vánoční vigílii 24. prosince od 16.00 h**. Zkoušky hraní a zpěvu na tuto mši svatou se uskuteční v neděli 18. 12. a ve středu 21. 12. vždy od 19.00 h u Krausových.

POZVÁNÍ NA KONCERTY

Vánoční koncert Jizerky

- kostel sv. Petra a Pavla, 10. prosince od 18.00 h

Vánoční koncert Čekanek a Sedmikrásky

- Husův sbor, 16. prosince od 18.00 h

J. J. Ryba – Česká vánoční mše Hej, mistře

Pěvecký spolek Jizeran a Podkrkonošský symfonický orchestr

- Husův sbor, 22. prosince od 19.00 h
- Kostel Navštívení Panny Marie v Bozkově, 26. prosince od 19.00 h

JEDEN DÁREK NAVÍC®

I letos o Vánocích najdete jeden stromeček v kostele prázdný, nachystaný pro ozdobení vašimi dárky pro děti v misiích. Přispějte modlitbou, přihodte pár korun do kasičky u stromečku a pověste si hvězdičku.

Výtěžek sbírky Jeden dárek navíc® tento rok poputuje do zdravotního střediska v ugandské diecézi Kotido. Z darů za tento projekt bude mít užitek až 20 tisíc dětí. Za jakoukoliv pomoc vám ze srdce děkujeme.

PMD

Radostné Vánoce a požehnaný rok 2023

Přejeme Vám,
ať Bůh, který se z lásky k lidem stává člověkem,
naplňuje Vaše srdce pokojem, nadějí a láskou.

Tým Domácího hospice 14 pomocníků

„Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí.“ (Mt 2,10)

Hřivna – informační čtrnáctideník vydává ŘK farnost Semily pro vnitřní potřebu. Uzávěrka tohoto dvojčísla: 1. prosince 2022. Uzávěrka následujícího čísla: 29. prosince 2022. Redakce a grafická úprava: M. Kraus. Imprimatur: R. D. J. Gajdošik. Jednotlivé příspěvky zasílejte na adresu kraus.matej@seznam.cz, a to nejpozději do dne uzávěrky dalšího čísla.

HŘIVNA

Informační čtrnáctideník
ŘK farnosti Semily

Číslo 25/26 4. prosince 2022

Římskokatolická farnost – děkanství Semily, Komenského nám. 125, 513 01

Děkan: R. D. Jaroslav Gajdošik, tel. 739 909 500

www.farnost.semily.net

Bohoslužby v Semilech se konají v děkanském kostele sv. Petra a Pavla (KO), v kapli sv. Zdislavy na faře (KA), ve filiálním kostele Umučení sv. Jana Křtitele na Kostofranku (KK), v domově důchodců (DD), v kapli sv. Antonína v Chuchelně (CH).

Pořad bohoslužeb ve farnosti ve dnech 5. 12. 2022 – 1. 1. 2023

5. 12.	Po	–	–	–	
6. 12.	Út	KA	18.00	za † Helenu Nejedlovou	
7. 12.	St			<i>Památka sv. Ambrože, biskupa a učitele církve</i>	
		KA	08.00	za †† rodiče a prarodiče	
8. 12.	Čt			Slavnost PANNY MARIE, POČATÉ BEZ POSKVRNY PRVOTNÍHO HŘÍCHU	
		KO	18.00	za zdraví a Boží požehnání pro Ladislava a Martu Balušíkovy	
9. 12.	Pá	KO	18.00	za † Miroslava Hrdinu, manželku a duše v očistci	<i>(rytmika)</i>
10. 12.	So	KA	18.00	za zdraví a Boží požehnání pro Antona	
11. 12.	Ne			3. NEDĚLE ADVENTNÍ	
		KO	08.30	za †† Marii a Zdeňka Stehlíkovy a za †† Kazimíra a Žofii Šlahetkovy a celý rod	
12. 12.	Po	–	–	–	
13. 12.	Út			<i>Památka sv. Lucie, panny a mučednice</i>	
		KA	18.00	za živé a †† z rodiny Škodovy	
14. 12.	St			<i>Památka sv. Jana od Kříže, kněze a učitele církve</i>	
		KA	08.00	za zdraví pro rodinu Dušana Krajčoviecha	
15. 12.	Čt	KA	08.00	za † Františku Hrnčíkovou	
16. 12.	Pá	KA	18.00	za †† z rodiny Pekárkovy a obrácení živých	
17. 12.	So	KA	18.00	za zemřelé, na které nikdo nepamatuje	
18. 12.	Ne			4. NEDĚLE ADVENTNÍ	
		KO	08.30	za † Ludmilu Kadlecovou a rodiče a za † Ludmilu Wonkovou a za †† manžele Josefa a Františku Hladíkovy	
		CH	15.00	na úmysl	

Farnost
sv. Petra a Pavla

19. 12.	Po	–	–	–	
20. 12.	Út	KA	18.00	za † Martu Panáčovou	
21. 12.	St	KA	08.00	za †† Aloize a Kamilu Žilinčkovy	
22. 12.	Čt	KA	08.00	za † Luba Kukučku	
23. 12.	Pá	KA	18.00	za zdraví a Boží požehnání pro neteř Evu	
24. 12.	So	KO	16.00	vigilie ze slavnosti	za †† Jiřího a Marii Luksovy
		KO	24.00	„půlnoční“	za farníky (J. J. Ryba – Česká vánoční mše)
25. 12.	Ne	Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ			<i>zasvěcený svátek</i>
		KO	08.30	na poděkování Pánu Bohu za pomoc a ochranu rodiny Ladislava Balušika	
26. 12.	Po	Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka			
		KO	08.30	za †† rodiče Annu a Petra a všechny z jejich rodů	
		CH	15.00	na úmysl	
27. 12.	Út	Svátek sv. Jana, apoštola a evangelisty			
		KA	18.00	za † Pavla Hucana	<i>žehnání vína</i>
28. 12.	St	Svátek sv. Mláďátek, mučedníků			
		KA	08.00	za zdraví MUDr. Marie Podobové	
29. 12.	Čt	KA	08.00	za †† Jána a Karolínu Kafríkovy a děti	
30. 12.	Pá	Svátek Svaté rodiny Ježíše, Marie a Josefa			
		KO	18.00	za živé a †† z rodů a duše v očistci	<i>obnova manželských slibů</i>
31. 12.	So	KO	15.30	poděkování a prosba o Boží pomoc do nového roku za † Cecilii Novotnou, manžela a †† rodiče Pajunkovy	
1. 1.	Ne	Slavnost MATKY BOŽÍ, PANNY MARIE			<i>zasvěcený svátek</i>
		KO	08.30	za farníky	

PŘÍPRAVA NA VÁNOCE VE FARNOSTI

PŘÍLEŽITOST KE SVÁTOSTI SMÍŘENÍ

úterý 20. 12.		14.00 – 17.00	na faře
středa 21. 12.	09.00 – 11.00	14.00 – 17.00	na faře
čtvrtek 22. 12.		14.00 – 17.00	na faře
pátek 23. 12.		14.00 – 17.00	na faře

Příprava kostela na svátky – úklid, instalace stromků a výzdoba – proběhne ve čtvrtek 22. 12. 2022 od 16.00 hodin. Kdo může, přijďte prosím na chvíli pomoci.

KŘESŤANSTVÍ OD A DO Z

Baal

Z *Ba'al* (= pán). Božstvo uctívané všemi národy Středního východu (kanaanejská kultura) a Afriky. Duch plodnosti řídil přírodní úkazy, zvláště atmosférické. Kultu Baala podléhali přes přísný zákaz mojžíšských zákonů také Izraelité. Za krále Achaba bylo v izraelském království napočítáno 450 Baalových kněží. Baal byl proroky vždy považován v pravém slova smyslu za symbol modlářství. Bible popisuje vítězný souboj Eliáše s Baalovými kněžími na hoře Karmel (1 Král 18,20–40). Jeho uctívání vymizelo v době židovského zajetí.

Bábel

Hebrejské jméno Babylónu, který v biblické symbolice představuje vždy zlo, třebaže je Bůh používá pro své záměry. Pověstná babylónská věž, o které se zmiňuje Gn 11,1–9, není nic jiného než terasová věž (zikkurat) babylónských chrámů, symbol modlářství a jiné nadutosti, jež Bůh trestá (zmatení jazyků).

Baldachýn

Z Baldacco, starobylého jména Bagdádu (ze kterého pocházel určitý typ textilie). Jde o látku ve tvaru čtverce, podpíranou čtyřmi nebo více přenosnými tyčemi, ozdobenou třásněmi, sloužící k ochraně Nejsvětější svátosti při procesích.

Babtisté

Jsou největší svobodnou evangelickou církví, jež vznikla v anglosaském protestantismu a je tvořená různými skupinami, které spojuje především křest dospělých. Na počátku 17. stol. J. Smyth a T. Helwys, žijící v exilu v Amsterdamu, v přesvědčení, že křest dětí není platný, se dali opakovaně pokřtít a založili v Amsterdamu r. 1608 první Anglickou baptistickou církev. Helwys se vrátil roku 1611 s několika druhy do Anglie a tam ustavil první

baptistickou obec na anglickém území. Ve Spojených státech vznikli baptisté jako dílo kazatele R. Williamse (1683). Dnes jsou nezávislá baptistická společenství od r. 1905 sjednocena ve „Světové lize baptistů“ (*Baptist World Alliance*), která má víc jak 30 milionů přívrženců, z toho 27 milionů v USA. Většina baptistických spolků patří k Ekumenické radě církví. Různé skupiny jsou jednotné v základních otázkách učení a uspořádání: svobodný názor v teologii; nemají závazné vyznání víry; Bible je jediná autorita; symbolické pojmání svátostí; křest pouze dospělých, a to ponořením; odmítání všech náboženských tradic a církevních forem; odluka církve od státu. Společné pro všechny je aktivní křesťanství a misijní činnost.

Babtisterium

Termín označuje od 4. stol. a v pozdější době zvláštní budovu připojenou k bazilice, určenou k udílení křtu. Důvodem oddělení budovy byla skutečnost, že novokřtěnci bývali vpouštěni do kostela až po křtu. První babtisteria měla půdorys ve tvaru pětiúhelníku, šestiúhelníku, řeckého kříže či osmiúhelníku, nebo byla kruhová, klenutá či s kupolí, ale všechna bez rozdílu měla uprostřed volného prostoru malý bazének, hluboký 70–75 cm, do něhož se vstupovalo po schodech a voda tekla shora. Tento typ babtisterií přetrval i po vymizení křtu ponořením (11. stol.); ale od 13. stol. se používají méně, protože se začalo křtít přímo v kostele samém, v němž byla křtitelnice umístěna do boční kaple blízko vchodu do kostela.

Basiliáni

Mniši, kteří se inspirovali mnišskou řeholí sv. Basila (379). Mohou být buď řeckého nebo latinského obřadu, i když jsou obvykle chybně označováni za basiliány všichni katoličtí mniši řeckého obřadu.

KOLEDA V HISTORII

Křesťanské Vánoce do sebe vstřebaly řadu zvyků spojených s oslavou zimního slunovratu. Vánoční koledy, zpívané v latinské i lidové řeči, nahradily předkřesťanský rituální zpěv oslavující o saturnálních boha Saturna. Lidová víra připisovala vánočním koledním obchůzkám magickou moc. Měly přinést štěstí a blahobyť do každého stavení. Na koledu se o Vánocích chodilo o Štědrém večeru, na svátek sv. Štěpána, na Nový rok, o dni sv. Tří králů a někde i na Hromnice. Slované přijali název koleda podle názoru L. Niederleho z latinského slova *Calendae* (kalendy), označujícího první lednové dny, kdy se slavil slunovrat.

Koledy byly a jsou jednou z nejrozšířenějších vánočních kratochvílí. Koledy ve středověku šířili po celé Evropě potulní žáci, často účinkující v oblíbených vánočních hrách. Makaronské koledy se zpívaly směsicí latiny a místních jazyků. O vánočních svátcích byly slyšet na trzích, v šencích, kláštřech, domech bohatých měšťanů i šlechtických palácích. V jednotlivých zemích vedle kosmopolitních makaronských koled zněly o vánočních svátcích domácí koledy, zpívané v národním jazyce.

Anglické národní koledy jsou například doloženy od 15. století. Byly to oblíbené světské písně upravené pro vánoční potřebu nebo umělé vánoční písně komponované v lidovém duchu. Nepostrádaly komické ani satirické prvky. I když se v dobách dětství Charlese Dickense (1812–1870) na čas zdálo, že veřejnost ztrácí o koledy zájem, probudil romantismus staré vánoční zpěvy znova k životu.

Vánoční zpěvy milovali i naši sousedé v Německu. Jedna z nejstarších německých koled je o Josefovi. Dochovala se v lipském rukopise z roku 1500. Nejproslavenější vánoční německy zpívanou koledu zkomponoval Rakušan Franz Xaver Gruber. Slova koledy, kterou si dnes o Vánocích zpívá přes 200 národů, složil

Josef Mohr, působící jako farář v obci Oberndorfu, ležící nad řekou Salzach nedaleko Salzburgu. Mohr napsal slova písně ve 26 letech. Píseň *Tichá noc* (Stille Nacht) poprvé zazněla o Vánocích roku 1818. Kostelní varhany byly rozbité, a tak farníci Tichou noc uslyšeli nejdříve bez hudebního doprovodu. Farář Mohr zpíval bas a jeho učitel Gruber nosnou melodii.

V Čechách je starodávný obyčej koled a koledování doložen ještě v předhusitských dobách. Vzdělaný mnich Jan z Holešova sepsal v Břevnovském klášteře více než před půl tisíciletím spis *Štědrý večer*, v němž zachytil vánoční obyčej a zvyky našich předků. Neopomněl popsat ani vánoční píseň, která se tehdy zpívala: *Vele, vele, stojí dubec uprostřed dvora*. O mnoho mladší není ani koleda *Narodil se Kristus Pán*, která vznikla z latinské duchovní písně Ave hierarchie coelestis (Bud pozdraveno, kněžstvo nebeské).

V našich zemích se stejně jako jinde koledovalo a zpívalo se vánoční písně od adventu do Hromnic. První koledníci se objevovali již o svátku sv. Mikuláše. Žáci farních škol chodili na mikulášskou koledu i se svými správci. Nosili s sebou velkou figuru biskupa. Sami si oblékali bohatě zdobené šaty, jezdili na koních a vozech.

Novou renesancí prožila česká koleda v 18. století. V 19. století nechyběly mezi koledami ani kramářské a písmácké písně. Oblibu koled nezmenšily ani četné zákazy vyhlašované z kazatelen. Zpěv koledníků nejčastěji doprovázela harfa, housle, klarinet nebo flétna a v Podkrkonoší trumšajt. Koledníci zpívali český o narození Ježíška, cestě do Betléma a královských darech, vinšovali, děkovali (případně hrozili) za koledu.

Podle V. Vavřinové: *Malá encyklopedie Vánoc*

VÁNOČNÍ BOHOSLUŽBY V OKOLNÍCH FARNOSTECH

	24. 12.	25. 12.	26. 12.	30. 12.	31. 12.	1. 1.
Bozkov	24.00	10.00	10.00	08.00	10.00	10.00
Loukov	24.00	08.00	08.00	19.30	15.00	08.00
Návarov	–	13.30	–	–	–	13.30
Paseky n. J.	21.30	15.00	–	15.00	–	15.00
Roprachtice	15.30	–	–	–	–	10.30
Tatobity	21.00	10.00	10.00	16.30	–	10.00
Zlatá Olešnice	20.00	–	–	–	–	–

CO JE TO NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ PANNY MARIE

8. prosince slaví církev **slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu**. Tento svátek se v církvi slaví od dávných časů – ve východní církvi máme o něm doklady už z 9. století. V západní církvi papež Pius IX. vyhlásil neposkvrněné početí Panny Marie dokonce za článek víry. A přece jsou kolem toho pojmu stále zmatky. Lidé si ten výraz vykládají různým způsobem.

Často se to chápe jako Mariino panenské početí syna Ježíše – že Maria jej počala z Duha svatého. Tak to není. Toto tajemství víry má svůj svátek 25. března, kdy slavíme svátek Zvěstování Páně.

Následkem toho špatného výkladu, že neposkvrněným početím Panny Marie se míní panenské – tedy neposkvrněné – početí dítěte, je mínění, že normální, manželské zplodění dítěte je poskvrněné, tedy hříšné početí. A to je představa ošklivá a nekřesťanská.

Oč se tedy jedná u tohoto adventního svátku? Prostě a srozumitelně to vyjadřuje evangelium z tohoto svátku. Anděl nazývá Marii **milosti plnou**. Z domyšlení tohoto prohlášení vzešel podnět k vyjádření dnešního svátku. Pojem „plnost“ znamená úplnost od samého začátku, od početí.

Představme si tento výraz jako časový pojem. Maria byla Bohem vyvolena od samého

početí až do smrti. Byla vykoupena dřív, než její syn vykoupil lidstvo na kříži, dřív, než ona sama se o to mohla svým životem přičinit.

Pro ujasnění si to srovnáme s jiným omilostněním, jinou podobou spasení. Myslím tu na spasení zločince, ukřižovaného spolu s Ježíšem. Víme o tom člověku jen to, že byl popraven a že sám doznal, že si popravu zasloužil. Víme, že tento zločinec byl první svatořečený v Novém zákoně: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji,“ – řekl mu Ježíš.

Osudy těchto dvou, Marie a neznámého zločince, zviditelňují nejkrajnější meze milosrdné ruky Boží: spásy v poslední chvíli života a spásy v prvním okamžiku života. Když se podíváte do kalendáře na jméno dnešního svátku, nenajdete tam už „Neposkvrněné početí Panny Marie“, které připouští různé výklady, ale: „Panna Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu“.

I pro nás je někde, v některé chvíli našeho života, hodina pravdy, nabídka nového způsobu života, obrácení, kdy budeme schopni s Marií říkat i v našich situacích: „Staň se mi podle tvého slova.“

Chvalme Boha za to, že omilostnil Marii od samého početí. Chvalme Boha za to, že stále a s vytrvalou trpělivostí nabízí omilostnění, vykoupení, záchranu celému našemu světu.

Dva dny po slavnosti Narození Páně slavíme svátek apoštola Jana, evangelisty, jednoho ze skupiny kafarnaumských rybářů, které Ježíš povolal za rybáře lidí. Když se s bratrem Jakubem připojil k Pánu Ježíši, ten jim dal jméno Boaverges – Bouřliváci, pro jejich bouřlivou zapálenost pro vše dobré. Jakub umřel z apoštolů první, Jan (z apoštolů nejmladší) umřel jako poslední, téměř stoletý. Od smrti Jakubovy Jan pracuje ještě horlivěji, jak by chtěl pracovat za dva.

Po seslání Ducha svatého začíná hlásat Krista po boku svatého Petra. Druhému pronásledování křesťanů v Jeruzalémě unikl tím, že před jeho vypuknutím odešel do Malé Asie, do Efezu, a působil tam jako biskup křesťanských obcí. S ním tam byla i Maria. Nějaký čas byl ve vyhnanství na ostrově Patmos a napsal tam poslední knihu Nového zákona: Zjevení, Apokalypsu. V Efezu napsal své evangelium a tři listy. Těchto pět Janových spisů nám pomáhá tušit tajemství vtěleného Slova, přebývajícího mezi námi.

V jednom kostele mají betlém, který právě toto vyjadřuje: Nad betlémem se vznáší nápis z počátku Janova evangelia: „Slovo tělem stalo se a přebývalo mezi námi.“ – A každý rozumí, že to je nejkrásnější vyjádření poselství betléma, nejvýmluvnější vánoční kázání. Kdybychom neměli od Jana nic víc než úvod jeho evangelia, stál by Jan přesto v první řadě největších světců. A jeho listy? Kterýsi teolog napsal, že se podobají věnci, spletenému ze dvou ratolestí. Jedna je stálá výzva k pevné víře v Pána Ježíše, druhou ratolestí je výzva k vytrvání v lásce k Pánu.

INFORMACE O VÁNOCÍCH – PŮVOD, STROMEK, PEČIVO

Kdyby se Kristus tisíckrát narodil v Betlémě, není nám to nic platné, jestliže se nezrodí v našich srdcích.

V tyto vánoční dny bývá ve všech kostelích světa předneseno mnoho kázání. Není nejkrásnějším a nejkratším shrnutím všech kázání ono Janovo: „Bůh je láska“?

Vpravdě vánočním světce, vánočním kazatelem, je nám apoštol Jan.

Vždyť my moc potřebujeme Janovo povzbuzování v lásce. Potřebujeme křídla Janova orla, aby nás zvedala z naší pasivity a zápečnosti. Potřebujeme Janův přehled v jeho věrné péči o Ježíšovu matku Marii, abychom brali jako Ježíšův příkaz z kříže, který platí i každému z nás osobně, že máme s trpělivou láskou pečovat o své rodiče, starat se o ně, dělat jim radost. Slyšíte dobře, vy mladí, vy děti? Jako by to byla maminka Pána Ježíše, tak máš své mamince dělat radost, pomáhat jí. Slyšíte dobře, vy dospělé děti starých rodičů? Kdo pečuje o staré rodiče jako Jan o Marii, ten se nemusí bát, že se odcizí s Mariiným Synem, s Pánem Ježíšem. A o tom Jan prohlásil: „A toto je vítězství, které přemáhá svět, naše víra!“

Jan zemřel v Efezu kolem roku 100. A již ve 4. století stojí nad jeho hrobem krásná bazilika, dosvědčující pravdivost tradice o Janově působení v Efezu. U nás není mnoho chrámů zasvěcených svatému apoštolu Janovi. Ale mnoho je vás, muži, kteří nesete jeho jméno. Vy jste tedy živé chrámy, vy Jendové, Honzíci, Jeníkové. Vy chtějte být jako Jan: apoštolý Ježíšovy lásky, miláčky Pána Ježíše.

A ještě zajedno pochvalme apoštola Jana: že právě jeho prostřednictvím jsme byli všichni jako děti Boží svěření mamince Marii.

Ladislav Simajchl: *Cestou do Emazu*

Vánoce – slovo, jež zaznívá po celém světě. Co vlastně jsou Vánoce? Lidé se domnívají, že 25. prosinec je dnem narození Ježíše Krista. Dějiny ovšem o této skutečnosti nepodávají

žádnou zprávu a ani pisatelé Bible nezaznamenali datum Kristova zrození. Pouze evangelista Lukáš uvádí jisté historické pozadí a zaznamenává, že se tak stalo v době prvního sčítání lidu v římské říši, které nařídil císař Augustus.

Na základě císařského výnosu se odebral i Josef z města Nazareta do judského Betléma, aby se tu zaregistroval společně s Marií, která v té době čekala dítě. O dalším průběhu se Lukáš zmiňuje následovně: „*A stalo se, když tam byli, že se jí naplnily dny, kdy měla porodit. I porodila Syna svého prvorozeného, zavinula jej do plenek a položila do jeslí*“ (Lk 2,1–7). Neuvádí ale, v který den kterého měsíce se tak stalo.

Pohané věřili, že jejich bůh Slunce se každým rokem opětovně rodí. Noc z 24. na 25. prosince pokládali za dobu zrození boha Slunce. Vpozorovali totiž, že Slunce po této noci stoupá na obzoru denně výš a výš. Tajemný jev si vysvětlovali jako vzrůst nově narozeného slunečního dítěte. Proto tato a další noci byly odedávna považovány za „svaté noci“.

„Jaký je asi původ slova Vánoce? Podle jazykovědců pochází z němčiny. Jeho původní název byl „svatá noc“. Staré německé slovo *Weihnachten* si naši předkové počestili zajímavým způsobem: první část (*vá-*) převzali beze změny a druhou počestili (*weihen* = zasvětit, *nachten* = stmívat se, *Nacht* = noc).

Vědci se shodují v tom, že kořeny dnešních Vánoc je třeba hledat již v pohanských oslavách zimního slunovratu. Vánoce nemají jen tradici evropskou. Slavily se v Asii, u amerických Indiánů i jinde. Ve starém Římě se nakonec oslavy ustálily na 25. prosinec. Datum zvolil r. 274 po Kr. císař Aurelián jako den „*natalis solis invicti*“ – den Zrození nepřemohitelného Slunce.

Významný německý badatel Herman Usener doložil, že před nicejským koncilem (325) se Vánoce neslavily. 25. prosinec byl

jako datum zrození Krista neznámý. První zmínku o dni narození Ježíšova najdeme u Jana Zlatoústého (374–407), ale ten ho datuje na 20. prosinec. V Římě se Vánoce poprvé slavily až roku 365.

VÁNOČNÍ STROMEČEK

K Vánocům se pojí také vánoční stromeček. Jak se k Vánocům přidružil? Stejně jako Vánoce mají původ i v pohanství, má v něm své kořeny i tento strom. Všichni pohané starověku spojovali kult Slunce (tj. Bálův kult) s kultem matky, tj. Astarty nebo Ašery a s rituálním kultem stále zelených stromů – *evergreenů*. V našich končinách to byla zejména jedle, v Orientě cypřiš, jakož i terebint. V době oslav „svatých nocí“ (zasvěcených slunečnímu božství) pořádali pohané veselice u stále zelených stromů. Na ně věšeli ozdoby, ovoce, pamlsky a světla. Nejprve ve volné přírodě, později doma, protože to bylo pohodlnější. Církev pak dala tomuto pohanskému obyčejí „křesťanský“ význam.

Strom, resp. dřevo stromu je obsáhlým symbolem. V jeslích ze dřeva se narodil Kristus, na kříži ze dřeva zemřel...

VÁNOČNÍ PEČIVO

Také nejrůznější vánoční pečivo má svůj původ v pohanství. Pohané pekli na počest svých bohů rozmanité koláče v podobě plestenců (dnešních vánoček), slunečních kotoučů, měsíčních srpků a hvězd. Už Židé se ve starých dobách přizpůsobili zvykům svých pohanských sousedů a jednali dle jejich zvyků. Bible o tom praví: „*Což sám nevidíš, co činí v judských městech a na ulicích Jeruzaléma? Synové sbírají dříví, otcové zapalují oheň a ženy zadělávají těsto na koláče pro královnu nebes a přinášejí oběti bohům cizím a tak mě urážejí*“ (Jer 7,17.18). Výraz „královna nebes“ představuje buď měsíční božstvo, nebo Astartu či Ištar – babylónsko-asyrskou bohyni.

Podle webu pastorage.cz